

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання реферату

з дисципліни «Управління ризиками і страхування інноваційної діяльності»

для студентів спеціальності

075 «Маркетинг»

Затверджено
редакційно-видавничою
радою університету,
протокол № 1 від 16.01.2019 р.

Харків
НТУ «ХПІ»
2019

Методичні вказівки до виконання реферату з дисципліни «Управління ризиками і страхування інноваційної діяльності» для студентів спеціальності 075 «Маркетинг»/ уклад. В.А. Кучинський. – Харків : НТУ «ХПІ», 2019. – 10 с.

Укладач В.А. Кучинський

Рецензент О.Д. Матросов

Кафедра менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин

1 ЗМІСТ, ПРЕДМЕТ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «СТРАТЕГІЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ»

Інноваційна діяльність в умовах ринкової економіки відбувається під впливом факторів невизначеності і спричиненого нею ризику, внаслідок чого фактичні результати конкретного рішення можуть відхилятися (і найчастіше відхиляються) від запланованих. Ризик існує об'єктивно, незалежно від того, враховують його чи ні, і проявляється як зниження доходів, перевищення витрат, зниження рентабельності тощо. Ігнорування ризику або ж його неналежне урахування швидко приводить інноваційні підприємства до краху, тому раціональна поведінка його керівництва і провідних фахівців передбачає аналіз ризику, обов'язкове його урахування у прийнятих рішеннях і розробку заходів, спрямованих на його запобігання, зниження або компенсацію.

Економічний ризик – це загроза втрати підприємством частини своїх ресурсів, недоотримання доходів або появи додаткових витрат в результаті здійснення конкретних видів діяльності.

Ризик має місце тільки там, де може бути як мінімум два сценарію розвитку подій, відповідно – два і більше можливих альтернативних результатів. У ситуації, коли можливий тільки один результат, ризику немає, оскільки альтернатив немає.

Невизначеність і породжений нею ризик є невід'ємною частиною практично всіх ухвалених рішень в економіці. Вони існують об'єктивно, незалежно від того, приймають їх до уваги або ігнорують. І, як показує досвід, у наш час без урахування невизначеності і ризику вже не обійтися. Їх ігнорування може стати гальмом розвитку конкретних суб'єктів господарської діяльності і економіки України в цілому. Наслідком ризику є те, що прийняті рішення часто виявляються помилковими; вигоди – скромнішими, а витрати – більшими, ніж очікували.

Особливо значний ризик властивий інноваційній діяльності. Наприклад, новий (модернізований) товар вже в ході виробництва може виявитися непотрібним, тоді як на момент рішення про його розробку і виробництво, яке спиралося на результати аналізу кон'юнктури ринку, потреб і запитів споживачів, напрямів і темпів розвитку НТП тощо, уявлялося, що попит на нього буде стійким. Ризик може виявлятися й у тім, що на даному ринку або його ділянці новий товар може бути і не реалізований в тих обсягах, які були розраховані за результатами маркетингових досліджень. Як наслідок цих ситуацій – можливість зазнати збитків або недоотримати дохід.

Інноваційний ризик – це імовірність утрат, що виникають при вкладанні підприємством коштів у виробництво нових товарів (послуг), які, можливо, не знайдуть очікуваного попиту на ринку.

Предметом навчальної дисципліни „Управління ризиками і страхування інноваційної діяльності” є методологічні і теоретико-методичні основи багатофакторного аналізу, урахування і управління ризиками інноваційних проектів у транзитивній економіці на засадах концепції збалансованого стійкого соціально-економічного розвитку.

Метою навчальної дисципліни „Управління ризиками і страхування інноваційної діяльності” є розуміння економічної природи ризиків, методів їх обліку у інноваційній діяльності підприємства, знання класифікації ризиків і отримання навиків в оцінці ризиків різного типу для різномірних суб'єктів господарювання, а також розробки заходів, спрямованих на їх зниження.

Завдання навчальної дисципліни – формування у студентів навичок і знань, які необхідні для розробки економічно обґрунтованих управлінських рішень в інноваційній діяльності за критерієм „ризик-результат”.

У результаті вивчення дисципліни студент *повинен знати:*

- 1) поняття невизначеності і ризику;
- 2) фактори та класифікацію ризиків;

- 3) загальні принципи аналізу ризику;
- 4) способи зниження ризику;
- 5) методи урахування ризику при прийнятті управлінських рішень;
- 6) методику оцінки рівня економічної безпеки інноваційного підприємства;
- 7) сутність, принципи й роль страхування;
- 8) класифікація страхування;
- 9) страхові ризики і їх оцінювання;
- 10) поняття та основні категорії страхового ринку;
- 11) державне регулювання страхової діяльності;
- 12) фінансова надійність страхової компанії.

вміти:

- 1) класифікувати ризик;
- 2) проводити аналіз та давати оцінку ризику;
- 3) застосовувати різні способи зниження ризику в інноваційній діяльності;
- 4) ураховувати ризик при прийнятті управлінських рішень;
- 5) оцінювати економічну безпеку підприємства;
- 6) класифікувати страхування;
- 7) оцінювати страхові ризики;
- 8) оцінювати фінансову надійність страхової компанії.

2 ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ РЕФЕРАТУ

Метою реферату є закріплення отриманих теоретичних знань з дисципліни «Управління ризиками і страхування інноваційної діяльності» та їх поглиблення з урахування сучасних умов. Для виконання поставленої мети студентів пропонується на підставі наявних літературних джерел виконати аналіз стану поставленого питання.

Варіанти завдань вибираються за номером студента в списку академічної групи.

3 СТРУКТУРА Й ЗМІСТ РЕФЕРАТУ

Зміст – 1 стор.

Вступ – 1 стор. У вступі необхідно визначити актуальність теми, мету й завдання реферату.

Основна частина – до 15 стор. Повинна містити висвітлення теми теоретичного питання.

Висновки – 1 стор. У висновках необхідно підвести короткий підсумок по кожному встановленому завданню у вступі роботи.

Список використаної літератури – 1 стор.

Реферат рекомендується виконувати за допомогою комп'ютерних програм при оформленні й у розрахунках, наприклад, WORD, EXCEL.

Правила оформлення рефератів повинні відповідати стандартам оформлення текстових документів. Реферати, оформлені не по стандарту, до розгляду не приймаються.

3 ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

Питання основної частини відповідають програмним питанням дисципліни «Управління ризиками інноваційної діяльності» з поглибленим вивченням додаткової літератури по даній тематиці. Рекомендована основна й додаткова література наведена в даних методичних вказівках.

Варіанти основної частини рефератів:

1. Гносеологічні аспекти економічного ризику.
2. Аналіз чинників невизначеності, конфліктності та породжуваного ними економічного ризику.
3. Інновації та ризик.
4. Оцінка ризику та критерії визначення ціни страхування.
5. Поняття області ризику і коефіцієнта ризику. Характеристика областей ризику.
6. Поняття якісного і кількісного аналізу ризику.
7. Основні положення методу оцінки доцільності витрат.
8. Виникнення та сутність страхування.
9. Використання методу аналізу чутливості для виявлення основних чинників ризику проекту.
10. Роль страхового захисту в ринковій економіці.
11. Функції та принципи страхування.
12. Використання статистичного методу для кількісної оцінки ризику.
13. Використання дерева рішень для оцінки ризику.
14. Ризик в абсолютному вираженні.
15. Ризик у відносному вираженні.
16. Ризик та елементи теорії корисності.
17. Основні підходи щодо управління ризиком.
18. Фінансова надійність страхової компанії
19. Запаси, резерви як спосіб зниження ступеня ризику.
20. Диверсифікація як спосіб зниження ризику.

21. Теоретико-математичні моделі хеджування як засобу зниження ризику.
22. Здобуття додаткової інформації як засіб зниження ступеня ризику.
23. Систематичний та несистематичний ризику.
24. Моделювання економічного ризику.
25. Критерії прийняття рішень в умовах невизначеності та ризику.
26. Ієрархічні моделі та їх використання при обранні інноваційних проектів з урахуванням ризику.

Основна частина реферату повинна містити результати аналітичного огляду по темі.

5 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Базилевич В. Д. Страхування: підручник / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич, Р.В. Пікус та ін.; за заг. ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 1019 с.
2. Внукова Н. М. Страхування: теорія та практика: навч.-метод. посібн. / Н.М. Внукова, В.І. Успенко, Л.В. Временко та ін.; за заг. ред. Н.М. Внукової. – Х. : Бурун Книга, 2009. – 656 с.
3. Грачева М.В. Анализ проектных рисков: Учеб. пособие. – М.: ЗАО «Финстатинформ», 1999. – 216 с.
4. Грабовый П.Г. Риск в современном бизнесе. – М.: Альянс, 1994. – 202 с.
5. Гранатуров В.М. Экономический риск: сущность, методы измерения и пути снижения: Учеб. пособие. – М.: Дело и сервис, 2002. – 160 с.
6. Ілляшенко С.М. Економічний ризик: Навчальний посібник. 2-ге вид., доп. перероб. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 220 с.
7. Ілляшенко С.Н., Божкова В.В. Инновации и риск: проявления, проблемы учета и управления экологическими рисками // Методы решения эколог. проблем / Под ред. проф. Л.Г. Мельника. – Сумы: ИТД «Университет. кн.», 2001. – С. 86-97.
8. Ілляшенко С.Н. Выведение нового товара на рынок. Факторы риска // Машиностроитель. – 1997. - №9. – С. 51-54.
9. Івченко І.Ю. Економічні ризики. Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 304 с.
10. Каменський А.Б. Економічний ризик та методи його вимірювання. – К.: Козаки, 2002. – 120 с.
11. Лапуста М.Г., Шаршукова Л.Г. Риски в предпринимательской деятельности. – М.: ИНФРА-М, 1996. – 224 с.
12. Машина Н.І. Економічний ризик і методи його вимірювання: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 188 с.
13. Осадець С.С. Страхування: підручник / С.С. Осадець, Т.М. Артюх, В.Л. Бабко та ін. ; за заг. ред. С.С. Осадця. – К. : КНЕУ, 2002. – 599 с.

- 14.Ротова Т.А. Страхування: навч. посібн. / Т.А. Ротова. – К.: КНТЕУ, 2006. – 400 с.
- 15.Смоляк В.А. Страхування: навч. посібн. / В.А. Смоляк, Є.Ю. Кузькін. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2007. – 272 с.
- 16.Хохлов Н.В. Управление риском. – М.: ЮНИТИ, 2001. – 239 с.
- 17.Ястремський О.І. Моделювання економічного ризику. – К.: Либідь, 1992. – 176 с.

Додаткова література

1. Вітлінський В.В. Верчено П.І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: Навч.-метод. посіб. для самост. Вивч.дисц. – К.: КНЕУ, 2000. – 292 с.
2. Вовчак О.Д. Страхування: навч. посібн. / О. Д. Вовчак. – Львів: Новий світ-2000, 2006. – 480 с.
3. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
4. Шумелда Я. Страхування: навч. посібн. / Я. Шумелда. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Тернопіль : Джура, 2006. – 497с.

Навчальне видання

КУЧИНСЬКИЙ Володимир Анатолійович

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання реферату
з дисципліни «Управління ризиками і страхування
інноваційної діяльності»
для студентів спеціальності
075 «Маркетинг»

Відповідальний за випуск Перерва П.Г.
Роботу до видання рекомендував проф. Погорелов М.І.

В авторській редакції

План 2019 р., поз. 49.

Підп. до друку _____. Формат 60×84 1/16. Папір офсетний.
Riso-друк. Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 0,7.
Наклад 50 прим. Зам. № _____. Ціна договірна.

Видавець Видавничий центр НТУ «ХПІ».
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 5478 від 21.08.2017 р.
61002, Харків, вул. Кирпичова, 2
